



Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
М. SZPUNAR
представено на 4 юни 2019 година¹

Дело C-18/18

Eva Glawischnig-Piesczek
срещу
Facebook Ireland Limited

(Преюдициално запитване, отправено от Oberster Gerichtshof (Върховен съд, Австрия))

„Преюдициално запитване — Свободно предоставяне на услуги — Директива 2000/31/ЕО — Услуги на информационното общество — Отговорност на междинни доставчици — Задължение на доставчик на услуги за уеб хостинг (Facebook) за заличаване на незаконна информация — Обхват“

I. Въведение

1. *Не пишем с молив, а с мастило*, заявява герой от американски филм, излязъл през 2010 г. Тук неслучайно цитирам филма *The Social Network*.
2. Действително основният въпрос в настоящото дело е дали доставчик на хостинг услуги, който поддържа платформа на социална мрежа онлайн, може да бъде задължен да заличи с виртуален коректор определено съдържание, публикувано онлайн от потребители на тази платформа.
3. С преюдициалните си въпроси запитващата юрисдикция иска по-конкретно от Съда да уточни личния и материалния обхват на задълженията, които могат да бъдат наложени на доставчик на хостинг услуги, без това да води до налагане на общо задължение за контрол, което е забранено от член 15, параграф 1 от Директива 2000/31/ЕО². Запитващата юрисдикция иска също така от Съда да се произнесе дали доставчик на хостинг услуги може да бъде задължен със заповед, издадена от юрисдикция на държава членка, да премахне определено съдържание не само за потребителите на интернет в тази държава членка, но и в целия свят.

¹ Език на оригиналния текст: френски.

² Директива на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 година за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар (Директива за електронната търговия) (ОВ L 178, 2000 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 29, стр. 257).

II. Правна уредба

A. Правото на Съюза

4. Членове 14 и 15 от Директива 2000/31 се съдържат в глава II, раздел 4, озаглавен „Отговорност на междинни доставчици на услуга“.

5. Член 14 от Директива 2000/31, озаглавен „Съхраняване на информация“, гласи в параграфи 1 и 3:

„1. Когато се предоставя услуга на информационното общество, която се състои в съхраняване на информация, предоставяна [от] получателя на услугата, държавите членки гарантират, че доставчикът на услуги не носи отговорност за информацията, съхранена по молба на получателя на услугата, при условие че:

а) доставчикът няма сведения за незаконна дейност или информация, а във връзка с искиове за щети, не е запознат с факти или обстоятелства, от които да е видна незаконната дейност или информация;

или

б) доставчикът, при получаването на такива сведения или запознаването с такива факти, действа експедитивно за отстраняването или блокирането на достъпа до информацията.

[...]

3. Този член не засяга възможността съдебен или административен орган, в съответствие с правните системи на държавите членки, да изисква от доставчика на услуги да прекрати или предотврати нарушение, нито засяга възможността [държавите членки] да предвидят процедури, които уреждат отстраняване или блокиране на достъпа до информация“.

6. Член 15 от Директива 2000/31, озаглавен „Отсъствие на общо задължение за контрол“, предвижда в параграф 1:

„Държавите членки не налагат общо задължение на доставчиците при предоставянето на услугите по членове 12, 13 и 14 да контролират информацията, която пренасят или съхраняват, нито общо задължение да търсят активно факти или обстоятелства за незаконна дейност“.

Б. Австрийското право

7. Съгласно член 18, параграф 1 от E-Commerce-Gesetz (Закон за електронната търговия), с който австрийският законодател е транспонирал Директива 2000/31, доставчиците на хостинг услуги нямат общо задължение да контролират информацията, която съхраняват, пренасят или предоставят, нито да търсят по собствена инициатива факти или обстоятелства за незаконна дейност.

8. Съгласно член 1330, параграф 1 от Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (Общ граждански кодекс, наричан по-нататък „ABGB“) всяко лице, претърпяло действителна вреда или пропуснати ползи вследствие на накърняване на честта си, има основание да иска обезщетение. Съгласно параграф 2 от този член това се отнася и за случаите, в които лице разпространява факти, които накърняват доброто име, материалното състояние и бъдещите перспективи на трето лице и за които е знаело или е трябвало да знае, че са неверни. В този случай може да се иска опровержение и публикуването му.

9. Съгласно член 78, параграф 1 от Urheberrechtsgesetz (Закон за авторското право, наричан по-нататък „UrhG“) изображения на лица не могат да бъдат излагани публично или разпространявани по друг начин, чрез който да станат публично достъпни, ако това накърнява законни интереси на съответното лице или тези на близък роднина, ако това лице е починало, без да е разрешило или да е разпоредило публикуването им.

III. Фактите по спора в главното производство

10. Г-жа Eva Glawischnig-Piesczek е била депутат в Nationalrat (Национален съвет, Австрия), председател на парламентарната група Die Grünen („Зелените“) и федерален говорител на тази група.

11. Facebook Ireland Limited е дружество, регистрирано в Ирландия, със седалище в Дъблин, и е дъщерно дружество на американското Facebook Inc. Facebook Ireland поддържа платформа на социална мрежа с адрес www.facebook.com за потребителите извън САЩ и Канада. Тази платформа позволява на потребителите да създават страници с профили и да публикуват коментари.

12. На 3 април 2016 г. ползвател на посочената платформа споделя на личната си страница статия на австрийското онлайн новинарско списание oe24.at, озаглавена „Зелените: за запазването на минимален доход за бежанците“. Вследствие на тази публикация на посочената платформа е генерирано умалено изображение на уебсайта, от който произхожда публикацията, съдържащо заглавието и кратко резюме на статията, както и снимка на жалбоподателката. Във връзка с посочената публикация този потребител освен това публикува унизителен придружаващ коментар по адрес на жалбоподателката, като я упреква, че е „мръсна предателка на народа“, „корумпирана глупачка“ и член на „фашистка партия“. Публикуването от този ползвател съдържание е било достъпно за всеки ползвател на разглежданата платформа.

13. С писмо от 7 юли 2016 г. жалбоподателката иска от Facebook Ireland да заличи този коментар.

14. Тъй като Facebook Ireland не премахва разглеждания коментар, жалбоподателката подава пред Handelsgericht Wien (Търговски съд Виена, Австрия), молба за допускане на обезпечение, с което Facebook Ireland да бъде задължен да преустанови публикуването и/или разпространението на нейни снимки, когато в придружаващия текст се разпространяват същите и/или „подобни по смисъл“ твърдения, а именно че жалбоподателката е „мръсна предателка на народа“ и/или „корумпирана глупачка“ и/или член на „фашистка партия“.

15. На 7 декември 2016 г. Handelsgericht Wien (Търговски съд Виена) постановява исканото определение за допускане на обезпечение.

16. Впоследствие Facebook Ireland блокира достъпа до първоначално публикуваното съдържание.

17. Сезиран с въззивна жалба, Oberlandesgericht Wien (Висш областен съд Виена, Австрия) потвърждава определението на първата инстанция, що се отнася до същите твърдения. Същевременно той отхвърля искането на Facebook Ireland за ограничаване на определението за допускане на обезпечение до Република Австрия. Посоченият съд обаче приема, че задължението за преустановяване на разпространението на подобни по смисъл твърдения се отнася само за тези твърдения, за които Facebook Ireland е узнало от жалбоподателката в главното производство, от трети лица или по друг начин.

18. Съдилищата на първа и на втора инстанция основават решенията си на член 78 от UrhG и на член 1330 от ABGB, като приемат по-специално че публикуваният коментар съдържа изявления, които накърняват прекомерно честта на жалбоподателката и ѝ приписват престъпни деяния, без да са представени каквито и да било доказателства в това отношение. Освен това според тези съдилища, когато става въпрос за изявления по отношение на политическа личност, направени без връзка с политически дебат или дебат от обществен интерес, всяко позоваване на свободата на изразяване на мнение също би било недопустимо.

19. Двете страни в главното производство подават жалби пред Oberster Gerichtshof (Върховен съд, Австрия), който приема, че въпросните изявления имат за цел да накърнят честта на жалбоподателката, да я обидят и да я оклеветят.

20. Запитващата юрисдикция следва да се произнесе дали заповедта за преустановяване на нарушение, издадена срещу доставчик на хостинг услуги, който управлява социална мрежа с голям брой ползватели, може да се разшири по отношение на същите и/или подобни по смисъл изявления в целия свят, за които той не знае.

21. В това отношение Oberster Gerichtshof (Върховен съд) посочва, че съгласно собствената му практика такова задължение трябва да се счита за пропорционално, когато доставчикът вече е узнал поне за едно накърняване на интересите на съответното лице вследствие на публикация на получател на услугата и по този начин е установена опасност от извършване на други нарушения.

IV. Преюдициалните въпроси и производството пред Съда

22. При тези обстоятелства Oberster Gerichtshof (Върховен съд) с акт за преюдициално запитване от 25 октомври 2017 г., постъпил в Съда на 10 януари 2018 г., решава да спре производството по делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Допуска ли по принцип член 15, параграф 1 от Директива [2000/31] налагане на някое от по-нататък посочените задължения на доставчик на хостинг услуги, който не е премахнал незабавно незаконна информация, при положение че той не е премахнал не само тази незаконна информация по смисъла на член 14, параграф 1, буква а) от [тази] директива, но и друга идентично формулирана информация:

а) в целия свят?

б) в съответната държава членка?

в) относно съответния ползвател в целия свят?

г) относно съответния ползвател в съответната държава членка?

2. При положителен отговор на първия въпрос, това отнася ли се и за идентична по смисъл информация?

3. Отнася ли се това и за идентична по смисъл информация веднага щом операторът е узнал това обстоятелство?“.

23. Писмени становища представят жалбоподателката, Facebook Ireland, австрийското, латвийското, португалското и финландското правителство, както и Европейската комисия. Същите заинтересовани страни, с изключение на португалското правителство, са представявани в проведеното на 13 февруари 2019 г. съдебно заседание.

V. Анализ

A. По първия и втория преюдициален въпрос

24. С първия и втория преюдициален въпрос, които трябва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция иска от Съда да определи материалния и личния обхват на задължението за контрол, което може да бъде наложено чрез съдебна заповед на доставчик на услуга на информационното общество, състояща се в съхраняване на информация, предоставяна от получател на тази услуга (доставчик на хостинг услуги), без това да води до налагане на общо задължение за контрол, което е забранено от член 15, параграф 1 от Директива 2000/31.

25. Тези два преюдициални въпроса несъмнено се отнасят по-скоро до премахването на информация, разпространявана чрез платформа на социална мрежа онлайн, отколкото до контрола или филтрирането ѝ. Следва все пак да се отбележи, че платформите на социални мрежи са медии, чието съдържание се създава основно не от дружествата, които са ги създали или ги управляват, а от ползвателите им. Нещо повече, това съдържание, междуременно възпроизведено и променено, е обект на постоянен обмен между ползвателите.

26. За да може да заличи информация, разпространявана чрез такава платформа, или да блокира достъпа до нея, независимо кой е авторът и какво е съдържанието на тази информация, доставчикът на хостинг услуги трябва предварително да я идентифицира сред информацията, съхранявана на сървърите му. За тази цел той трябва по един или друг начин да контролира или да филтрира тази информация. Съгласно посочения в преюдициалните въпроси член 15, параграф 1 от Директива 2000/31 обаче на доставчик на хостинг услуги не може да бъде наложено общо задължение за контрол. Всичко това означава, че с първите два въпроса запитващата юрисдикция иска по същество да се установи какъв е личният и материалният обхват на това задължение, който съответства на изискванията на Директива 2000/31.

27. С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска също така от Съда да уточни дали доставчик на хостинг услуги може да бъде задължен да премахне в целия свят информация, разпространявана чрез платформа на социална мрежа.

28. За да отговоря на тези два въпроса, на първо място, ще разгледам, от една страна, режима на Директива 2000/31, приложим към Facebook Ireland като доставчик на хостинг услуги, и от друга страна, последиците от квалифицирането му като доставчик на хостинг услуги, що се отнася до издадените срещу него съдебни заповеди. На второ място, ще анализирам изискванията на правото на Съюза относно личния и материалния обхват на задължението за контрол, което може да бъде наложено на доставчик на хостинг услуги със съдебна заповед, без това да води до налагане общо задължение в това отношение. Накрая, на трето място, ще разгледам въпроса за териториалния обхват на задължението за премахване на съдържание.

1. Съдебните заповеди, издадени срещу доставчиците на хостинг услуги с оглед на Директива 2000/31

29. Следва да се припомни, че за да попадне в обхвата на член 14 от Директива 2000/31, съхраняването, извършвано от доставчик на услуга на информационното общество, трябва да се свежда до дейността на „междинен доставчик“ в смисъла, предвиден от законодателя в раздел 4 от тази директива. Освен това съгласно съображение 42 от посочената директива дейността му е чисто техническа, автоматична и пасивна, което означава, че той не познава или не контролира данните, които съхранява, и следователно ролята му е неутрална³.

30. Съдът вече е имал повод да изясни, че оператор на платформа на социална мрежа, който съхранява на сървърите си информацията, предоставена от ползвателите на тази платформа във връзка с техния профил, е доставчик на услуги за съхраняване на информация по смисъла на член 14, параграф 4 от Директива 2000/31⁴. Независимо от съмненията, които биха могли да възникнат в това отношение, от преюдициалното запитване следва, че според запитващата юрисдикция е безспорно, че Facebook Ireland е доставчик на хостинг услуги, чиято дейност се свежда до тази на междинен доставчик.

31. Съгласно Директива 2000/31 доставчик на хостинг услуги, чиято дейност се свежда до тази на междинен доставчик, се ползва с относително освобождаване от отговорност за информацията, която съхранява. Всъщност това освобождаване от отговорност се прилага единствено ако доставчикът на хостинг услуги не е знаел за неправомерния характер на съхраняваната информация или на извършваната чрез тази информация дейност и при условие че предприеме незабавни действия за отстраняване на въпросната информация или за блокиране на достъпа до нея веднага щом научи за неправомерната дейност. Ако обаче този доставчик на хостинг услуги не отговаря на тези условия, т.е. ако той знае за неправомерния характер на съхраняваната информация, но не предприема действия за отстраняването ѝ или за блокиране на достъпа до нея, Директива 2000/31 допуска той да носи непряко отговорност във връзка с тази информация⁵.

32. Освен това от член 14, параграф 3 от Директива 2000/31 следва, че предоставеното на междинен доставчик освобождаване от отговорност не е пречка съдебен или административен орган, в съответствие с правните системи на държавите членки, да изиска от този доставчик да прекрати или предотврати нарушение. От тази разпоредба следва, че междинен доставчик може да е адресат на съдебни заповеди, независимо че съгласно съдържанието се в член 14, параграф 1 от тази директива условия този доставчик не е отговорен за съхраняваната на сървърите си информация⁶.

33. Условията и редът за постановяване на такива съдебни заповеди срещу междинни доставчици се уреждат от националното право⁷. Установените от държавите членки правила обаче трябва да са в съответствие с изискванията, предвидени в правото на Съюза, и по-специално в Директива 2000/31.

3 Вж. по-специално решение от 23 март 2010 г., Google France и Google (C-236/08—C-238/08, EU:C:2010:159, т. 112 и 113).

4 Вж. решение от 16 февруари 2012 г., SABAM (C-360/10, EU:C:2012:85, т. 27).

5 Вж. член 14 от Директива 2000/31. Вж. също моето заключение по дело Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:99, т. 67 и 68).

6 Вж. решение от 7 август 2018 г., SNB-REACT (C-521/17, EU:C:2018:639, т. 51). Вж. също в този смисъл *Lodder, A. R. et Polter, P. ISP blocking and filtering: on the shallow justifications in case law regarding effectiveness of measures.* — *European Journal of Law and Technology*, 2017, vol. 8, n° 2, p. 5.

7 Вж. моето заключение по дело Mc Fadden (C-484/14, EU:C:2016:170). Вж. също *Husovec, M. Injunctions Against Intermediaries in the European Union. Accountable But Not Liable?* Cambridge University Press, Cambridge 2017, p. 57 et 58.

34. Всичко това отразява волята на законодателя да претегли чрез тази директива различните интереси на доставчиците на хостинг услуги, чиято дейност се свежда до тази на междинен доставчик, на ползвателите на техните услуги и на лицата, пострадали от всякакво нарушение, извършено при използването на тези услуги. Следователно при въвеждане на мерките за транспониране на Директива 2000/31 държавите членки са длъжни не само да спазват установените с тази директива изисквания, но и да не допускат да се позовават на тълкуване, което би влязло в конфликт със съответните основни права или с другите общи принципи на правото на Съюза като принципа на пропорционалност⁸.

2. Изискванията относно личния и материалния обхват на задължение за контрол

a) Забраната на общо задължение за контрол

35. Следва да се отбележи, че член 15, параграф 1 от Директива 2000/31 забранява на държавите членки да налагат на доставчиците на услуги, чиято дейност се състои в съхраняване на информация, общо задължение за контрол на информацията, която съхраняват, или общо задължение да търсят активно факти или обстоятелства за незаконна дейност. Освен това от съдебната практика следва, че тази разпоредба не допуска доставчик на хостинг услуги, чиито действия се свеждат до тези на междинен доставчик, да бъде задължен да упражнява контрол над всички⁹ или над почти всички¹⁰ данни на всички ползватели на неговите услуги, за да предотврати всяко бъдещо нарушение.

36. Ако, обратно на предвиденото в тази разпоредба, държава членка можеше със съдебна заповед да наложи общо задължение за контрол на доставчик на хостинг услуги, не би била изключена опасността той да загуби качеството си на междинен доставчик и свързаното с него освобождаване от отговорност. Всъщност ролята на доставчик на хостинг услуги, който упражнява общ контрол, не би била неутрална. Дейността на този доставчик на хостинг услуги не би запазила своя технически, автоматичен и пасивен характер, което би означавало, че посоченият доставчик би бил запознат със съхраняваната информация и би упражнявал контрол над нея.

37. Освен това, дори да не съществуваше такава опасност, доставчик на хостинг услуги, упражняващ общ контрол, би могъл по принцип да носи отговорност за всяка незаконна дейност или информация, без условията, посочени в член 14, параграф 1, букви а) и б) от тази директива, действително да са изпълнени.

38. Несъмнено член 14, параграф 1, буква а) от Директива 2000/31 обвързва отговорността на междинните доставчици с действителното узнаване на незаконната дейност или информация. С оглед на общото задължение за контрол обаче би могло да се счита, че незаконният характер на всяка дейност или информация е автоматично доведен до знанието на този междинен доставчик и той би трябвало да премахне тази информацията или да блокира достъпа до нея, без самият той да е въвел незаконното съдържание¹¹. Следователно логиката на относителното освобождаване от отговорност за съхраняваната от междинен доставчик информация би била системно нарушавана, което би засегнало полезното действие от член 14, параграф 1 от Директива 2000/31.

⁸ Вж. в този смисъл, що се отнася до спазването на основните права и на принципа на пропорционалност, решение от 29 януари 2008 г., Promusicae (C-275/06, EU:C:2008:54, т. 68).

⁹ Вж. и решения от 12 юли 2011 г., L'Oréal и др. (C-324/09, EU:C:2011:474, т. 139 и 144), и от 24 ноември 2011 г., Scarlet Extended (C-70/10, EU:C:2011:771, т. 36 и 40).

¹⁰ Вж. решение от 16 февруари 2012 г., SABAM (C-360/10, EU:C:2012:85, т. 37 и 38).

¹¹ Вж. в този смисъл заключението на генералния адвокат Jääskinen по дело L'Oréal и др. (C-324/09, EU:C:2010:757, т. 143).

39. Казано накратко, ролята на доставчик на хостинг услуги, упражняващ такъв общ контрол, вече не би била неутрална, доколкото дейността му не би запазила своя технически, автоматичен и пасивен характер, което би означавало, че посоченият доставчик на хостинг услуги би бил запознат със съхраняваната информация и би упражнявал контрол над нея. Следователно налагането на общо задължение за контрол на доставчик на хостинг услуги със съдебна заповед, разрешено a priori в съответствие с член 14, параграф 3 от Директива 2000/31, би могло да направи член 14 от тази директива неприложим спрямо този доставчик на хостинг услуги.

40. Така от тълкуването на член 14, параграф 3 във връзка с член 15, параграф 1 от Директива 2000/31 стигам до извода, че задължение, наложено на междинен доставчик със съдебна заповед, не може да доведе до отпадане на неутралния характер в описания в предходната точка смисъл на ролята на този междинен доставчик по отношение на цялата или на почти цялата съхранявана информация.

б) Задължението за контрол, приложимо към конкретен случай

41. Както е посочено в съображение 47 от Директива 2000/31, забраната за налагане на общи задължения, предвидена в член 15, параграф 1 от тази директива, не се отнася до задълженията за контрол, които са приложими *към конкретен случай*. Всъщност от текста на член 14, параграф 3 от Директива 2000/31 следва, че доставчик на хостинг услуги може да бъде задължен да *предотврати* нарушение, което, както изтъква Комисията, логично предполага известна форма на контрол в бъдеще, без този контрол да се превръща в общо задължение за контрол¹². Член 18 от тази директива освен това изисква от държавите членки да гарантират, че средствата за правна защита, осигурени от националното законодателство във връзка с дейността по предоставяне на услуги на информационното общество, позволяват бързото приемане на мерки, насочени по-специално към *предотвратяване на по-нататъшно накърняване* на съответните интереси.

42. Освен това от решение L'Oréal и др.¹³ следва, че доставчик на хостинг услуги може да бъде задължен да вземе мерки, с които да се избегне извършването от същия получател на тези услуги на *нови нарушения* от същия характер.

43. В това решение Съдът тълкува не само разпоредбите на Директива 2000/31, но и тези на Директива 2004/48/ЕО¹⁴. По този начин обаче Съдът определя задължение за контрол в съответствие с установените от тези директиви изисквания в противовес на забраненото от член 15, параграф 1 от Директива 2000/31 задължение, а именно *активен контрол на всички или почти всички данни*, за да се предотврати всяко бъдещо нарушение¹⁵. Независимо от специфичния контекст на решение L'Oréal и др.¹⁶ и на позоваванията на Директива 2004/48, съображенията на това решение относно съответстващите на правото на Съюза задължения на доставчиците на хостинг услуги, в зависимост от това дали са общи или не, са широкообхватни и затова според мен са приложими към настоящия случай.

12 Вж. също в този смисъл Rosati, E. Copyright and the Court of Justice of the European Union. Oxford University Press, Oxford 2019, p. 158.

13 Решение от 12 юли 2011 г., L'Oréal и др. (C-324/09, EU:C:2011:474, т. 144).

14 Директива на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно упражняването на права върху интелектуалната собственост (ОВ L 157, 2004 г., стр. 45; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 2, стр. 56).

15 Решение от 12 юли 2011 г., L'Oréal и др. (C-324/09, EU:C:2011:474, т. 139 и 144).

16 Решение от 12 юли 2011 г., L'Oréal и др. (C-324/09, EU:C:2011:474).

44. Следователно, за да се предотврати всяко бъдещо нарушение, доставчик на хостинг услуги може да бъде задължен със съдебна заповед да премахне незаконна информация, която в момента на издаването на тази заповед все още не е била разпространена, без да е уведомен за разпространението на тази информация отново и отделно от първоначалното искане за премахване.

45. Въпреки това, за да не се стигне до налагане на общо задължение, задължението за контрол трябва, както изглежда следва от решение L'Oréal и др.¹⁷, да отговаря на допълнителни изисквания, а именно да се отнася до нарушения от *същия характер на същите права от същия получател на услугите*, в конкретния случай — на правата на марката.

46. Ето защо стигам до извода, че активният контрол не е несъвместим с Директива 2000/31, за разлика от активния контрол, който не е насочен към конкретен случай на нарушение.

47. В този ред на мисли в заключението си по дело Mc Fadden¹⁸, отнасящо се до доставчик на достъп до комуникационна мрежа по смисъла на член 12 от Директива 2000/31, съм посочил, с оглед на подготвителните работи по Директива 2000/31, че за да бъде разглеждано като приложимо *към конкретен случай*, дадено задължение трябва да бъде ограничено с оглед на *предмета* и на *срока* на контрола.

48. Тези абстрактно формулирани общи изисквания ми се струват приложими към обстоятелства като тези в главното производство, независимо от факта, че при прилагане по аналогия към доставчици на хостинг услуги като Facebook Ireland на съображенията във връзка със задължението за контрол относно доставчиците на достъп до комуникационна мрежа, каквато е интернет, ролята на тези междинни доставчици е различна. Така например, ако разгледаме доставчик на хостинг услуги като Facebook Ireland, съдържанието на платформата му изглежда съставлява всички съхранявани данни, докато за доставчик на достъп до интернет това съдържание представлява незначителна част от предаваните данни. В замяна на това характерът и степента на участието на такъв доставчик на хостинг услуги в обработката на цифровото съдържание се различават значително от тези на доставчика на достъп до интернет. Както отбелязва Комисията, доставчиците на хостинг услуги са в по-добра позиция да вземат мерки с цел търсене и премахване на незаконна информация отколкото доставчиците на достъп.

49. Освен това изискването за ограничаване във времето на задължението за контрол намира отражение в няколко решения на Съда¹⁹. Макар съгласно съдебната практика ограничението във времето на задължение, наложено със съдебна заповед, да се отнася по-скоро към проблематиката, свързана с общите принципи на правото на Съюза²⁰, считам, че задължение за постоянен контрол би било трудно съвместимо с понятието за задължение, приложимо към конкретен случай по смисъла на съображение 47 от Директива 2000/31.

17 Решение от 12 юли 2011 г., L'Oréal и др. (C-324/09, EU:C:2011:474, т. 141 и 144).

18 C-484/14, EU:C:2016:170, т. 132.

19 В решение от 12 юли 2011 г., L'Oréal и др. (C-324/09, EU:C:2011:474, т. 140), Съдът по-конкретно е посочил, че забраната, насочена към предотвратяването на евентуални нарушения на правата върху марките в рамките на услуга на информационното общество, а именно електронен пазар, не може да има за предмет или за резултат установяване на обща и *постоянна* забрана за пускане в продажба на стоки с тези марки. По същия начин в решение от 16 февруари 2012 г., SABAM (C-360/10, EU:C:2012:85, т. 45), Съдът стига до извода, че правото на Съюза не допуска по-специално задължението за контрол в рамките на разпореждане спрямо доставчик на услуги да е *неограничено във времето*.

20 Този подход е същият като възприетия от генералния адвокат Jääskinen в заключението му по дело L'Oréal и др. (C-324/09, EU:C:2010:757, т. 181), което според мен силно е повлияло формулировката на съответните пасажи от решението, постановено от Съда в това дело.

50. Следователно целевият характер на задължението за контрол би трябвало да се разглежда, като се вземат предвид продължителността на този контрол и подробностите във връзка с естеството, автора и предмета на посочените нарушения. Всички тези елементи са взаимозависими и взаимосвързани. Ето защо, за да се отговори на въпроса дали дадена съдебна заповед съответства на забраната, предвидена в член 15, параграф 1 от Директива 2000/31, е необходимо те да се преценяват общо.

в) Междинно заключение

51. Като обобщение на тази част от анализа ми, на първо място, от тълкуването на член 14, параграф 3 във връзка с член 15, параграф 1 от Директива 2000/31 следва, че задължение, наложено на междинен доставчик със съдебна заповед, не може да доведе до положение, в което ролята на този междинен доставчик по отношение на цялата или на почти цялата съхранявана информация би загубила своя технически, автоматичен и пасивен характер, което би означавало, че съответният доставчик на хостинг услуги би бил запознат със съхраняваната информация и би упражнявал контрол над нея²¹.

52. На второ място, активният контрол не е несъвместим с Директива 2000/31, за разлика от активния контрол, който не е насочен към конкретен случай на нарушение²².

53. На трето място, целевият характер на дадено задължение за контрол би трябвало да се разглежда, като се вземат предвид продължителността на този контрол и подробностите във връзка с естеството, автора и предмета на посочените нарушения²³.

54. Именно с оглед на тези съображения следва да се разгледат личният и материалният обхват на задължението за контрол на доставчик, който поддържа платформа на социална мрежа. В конкретния случай те се свеждат до търсенето и идентифицирането сред съхраняваното съдържание на информация, идентична на квалифицираната от сезираната юрисдикция като незаконна, както и до търсенето на подобна на нея информация.

г) Прилагане към конкретния случай

1) Информацията, идентична на квалифицираната като незаконна

55. С изключение на Facebook Ireland, всички заинтересовани страни поддържат, че трябва да има възможност доставчик на хостинг услуги да бъде задължен да заличи или да блокира достъпа до публикуваните от същия ползвател изявления, които са идентични на квалифицираните като незаконни. Жалбоподателката, австрийското и латвийското правителство, както и Комисията считат по същество, че това се отнася и до изявленията, публикувани от други ползватели.

56. От преюдициалното запитване следва, че второинстанционният съд е приел, че изразът „идентична информация“ се отнася до публикуването на снимки на жалбоподателката, *придружени от същия текст*. В този ред на мисли запитващата юрисдикция обяснява, че съмненията ѝ се отнасят по-специално до въпроса дали издадената срещу Facebook Ireland заповед може да се разшири по отношение на *изявленията (придружаващ текст), които са текстово идентични*, и на подобните по смисъл изявления. Ето защо тълкувам позоваването на

²¹ Вж. точка 39 от настоящото заключение.

²² Вж. точка 46 от настоящото заключение.

²³ Вж. точка 50 от настоящото заключение.

„идентична информация“ в смисъл, че запитващата юрисдикция има предвид ръчното и точно възпроизвеждане на информацията, която е квалифицирала като незаконна, и както посочва австрийското правителство, автоматизираното възпроизвеждане благодарение на функцията „споделяне“.

57. В това отношение считам, че за да изпълни заповед, издадена от юрисдикция на държава членка, доставчик на хостинг услуги, който поддържа платформа на социална мрежа, може да бъде задължен да търси и идентифицира всяка информация, която е идентична на квалифицираната от тази юрисдикция като незаконна.

58. Всъщност, както следва от моя анализ, доставчик на хостинг услуги може да бъде задължен да предотврати всяко ново нарушение от същия вид и от същия ползвател на услуга на информационното общество²⁴. При това положение наистина става въпрос за конкретен случай на конкретно установено нарушение, така че задължението за идентифициране на информация, идентична на квалифицираната като незаконна, сред тази, произхождаща от един-единствен ползвател, не представлява общо задължение за контрол.

59. Според мен това се отнася и за информацията, която е идентична на квалифицираната като незаконна и е разпространявана от други ползватели. Наясно съм с факта, че този начин на разсъждение води до това личният обхват на задължение за контрол да включва всеки ползвател и следователно цялата информация, разпространявана чрез платформа.

60. При все това задължението за търсене и идентифициране на информация, идентична на квалифицираната от сезираната юрисдикция като незаконна, винаги е насочено към конкретен случай на нарушение. Освен това в конкретния случай става въпрос за задължение, наложено в рамките на производство за допускане на обезпечение, чието действие продължава до окончателното приключване на производството. Ето защо такова задължение, наложено на доставчик на хостинг услуги, е естествено ограничено във времето.

61. Освен това ми се струва, че възпроизвеждането на същото съдържание от всеки ползвател на платформа на социална мрежа по принцип може да бъде установено с помощта на информационните технологии, при това без доставчикът на хостинг услуги да е длъжен да прибегва до активно и неавтоматично филтриране на цялата информация, разпространявана чрез платформата му.

62. В допълнение, налагането на задължение за търсене и идентифициране на всяка информация, идентична на квалифицираната като незаконна, позволява да се осигури справедливо равновесие между съответните основни права.

63. Най-напред, търсенето и идентифицирането на информация, идентична на тази, която сезираната юрисдикция е квалифицирала като незаконна, не изисква сложни технически средства, които могат да представляват извънредна тежест. Следователно такова задължение не изглежда да нарушава прекомерно свободата на стопанска инициатива, от която се ползва съгласно член 16 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) доставчикът на хостинг услуги, който поддържа платформа на социална мрежа, подобно на Facebook Ireland.

64. След това, като се има предвид лесното възпроизвеждане на информацията в интернет среда, търсенето и идентифицирането на информация, идентична на квалифицираната като незаконна, е необходимо за гарантиране на ефективната защита на личния живот и на правата на личността.

²⁴ Вж. точки 42 и 45 от настоящото заключение.

65. Накрая, такова задължение зачита основното право на потребителите на интернет на свобода на изразяване на мнение и на информация, гарантирано от член 11 от Хартата, доколкото защитата на тази свобода не трябва непременно да е абсолютно осигурена, но да е претеглена спрямо защитата на останалите основни права. Що се отнася до информацията, идентична на квалифицираната като незаконна, тя а priori и по принцип представлява повторение на нарушение, конкретно квалифицирано като незаконно. Това повторение би трябвало да е предмет на идентична квалификация, която все пак може да бъде нюансирана в зависимост от контекста на твърдяно незаконно изявление. Между другото, следва да се отбележи, че третите лица, които могат да бъдат засегнати непряко от съдебна заповед, не са страни в производството, в което е постановена тази заповед. Именно поради тази причина следва да се осигури възможност тези трети лица да оспорят пред съд мерките за изпълнение, приети от доставчик на хостинг услуги въз основа на съдебна заповед²⁵, като тази възможност не трябва да бъде обусловена от факта, че той се явява страна в главно производство²⁶.

2) Подобна информация

66. Що се отнася до материалния обхват на задължението за контрол, жалбоподателката поддържа, че доставчик на хостинг услуги може да бъде задължен да премахне изявления, чието съдържание е подобно на квалифицираното като незаконно и е публикувано от същия ползвател. Обратно на това, австрийското правителство и Комисията считат, че възможността да се наложи такова задължение, зависи от резултата от претеглянето на разглежданите интереси. Само жалбоподателката счита, че доставчик на хостинг услуги може да бъде задължен да премахне изявления със съдържание, подобно на това на изявления, квалифицирани като незаконни и публикувани от други ползватели.

67. Изразът „подобна информация“ или „подобна по смисъл информация“ поражда затруднения при тълкуването, доколкото запитващата юрисдикция не уточнява смисъла на тези изрази. От преюдициалното запитване все пак може да се заключи, че изразът „подобна по смисъл информация“ се отнася до информацията, която *се различава незначително* от първоначалната, или до случаите, в които посланието по същество остава непроменено. Схващам тези пояснения в смисъл, че възпроизвеждане на квалифицираната като незаконна информация, съдържащо печатна грешка, както и такова с нюансиран синтаксис или пунктуация, представлява „подобно формулирана информация“. Не е ясно обаче дали посоченото във втория въпрос сходството не надхвърля тези случаи.

68. От решение L'Oréal и др.²⁷ несъмнено следва, че доставчик на услуга на информационното общество може да бъде задължен да вземе мерки, които допринасят за предотвратяването на нови нарушения от същия вид на същите права.

69. Не бива обаче да се забравя фактическият контекст, в който е развита релевантната съдебна практика, а именно този на нарушения на правото върху интелектуална собственост. По принцип такива нарушения се състоят в разпространението на същото съдържание като защитеното или поне на съдържание, което прилича на защитеното, като евентуалните му промени, които понякога са трудни за извършване, изискват специална намеса.

25 Вж. по аналогия решение от 27 март 2014 г., UPC Telekabel Wien (C-314/12, EU:C:2014:192, т. 57).

26 Вж. по аналогия решения от 25 май 2016 г., Meroni (C-559/14, EU:C:2016:349, т. 49 и 50), и от 21 декември 2016 г., Biuro podróży „Partner“ (C-119/15, EU:C:2016:987, т. 40). По проблематиката, свързана с принципа на ефективна съдебна защита на трети лица, вж. също Kaléda, S.L. The Role of the Principle of Effective Judicial Protection in Relation to Website Blocking Injunctions. — Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law, 2017, p. 222 et 223.

27 Решение от 12 юли 2011 г. (C-324/09, EU:C:2011:474).

70. Не е обичайно обаче клеветнически акт да възпроизвежда точното съдържание на акт от същото естество. Това отчасти произтича от индивидуалния характер на начина на изразяване на идеи. Освен това, за разлика от нарушенията на правото върху интелектуална собственост, клеветническите актове след първоначалния клеветнически акт възпроизвеждат по-скоро факта, че се правят изявления, които накърняват честта на друго лице, отколкото съдържанието или формата на първоначалния акт. Поради тази причина в случай на клевета самото позоваване на актове от същия вид не би могло да играе същата роля както при нарушенията на правото върху интелектуална собственост.

71. При всички случаи даденото тълкуване на израза „подобна информация“ може да засегне обхвата на задължение за контрол и упражняването на съответните основни права. Ето защо юрисдикция, която се произнася със заповед относно премахването на „подобна информация“, трябва да зачита принципа на правната сигурност и да гарантира, че последиците на тази заповед са ясни, точни и предвидими. По този начин тази юрисдикция трябва да претегли съответните основни права и да вземе предвид принципа на пропорционалност.

72. Независимо от тези съображения, отново черпейки повод от решение L'Oréal и др.²⁸, съм на мнение, че а fortiori доставчик на хостинг услуги може да бъде задължен да идентифицира информация, подобна на квалифицираната като незаконна, произлизаща от същия ползвател. Следва обаче да се осигури възможност за този ползвател да оспори пред съд мерките за изпълнение, предприети от доставчик на хостинг услуги по време на изпълнението на съдебна заповед.

73. Идентифицирането на информация, подобна на квалифицираната за незаконна и произхождаща от други ползватели, обаче би изисквало контрол над цялата информация, разпространявана чрез платформа на социална мрежа. За разлика от информацията, която е идентична на квалифицираната като незаконна, информацията, която е подобна, не може да бъде идентифицирана, без доставчикът на хостинг услуги да бъде принуден да прибегне до сложни решения. Ето защо не само ролята на доставчик, упражняващ общ контрол, вече не би била неутрална в смисъл, че не би била само техническа, автоматична и пасивна, но и този доставчик, упражнявайки някаква форма на цензура, би се превърнал в активен участник в тази платформа.

74. Освен това задължение за идентифициране на информация, подобна на определената като незаконна, произхождаща от всеки един ползвател, не би осигурило справедливо равновесие между защитата на личния живот и на правата на личността, на правото на стопанска инициатива и на свободата на изразяване на мнение и на информация. От една страна, търсенето и идентифицирането на такава информация ще изисква скъпи решения, които доставчиците на хостинг услуги би трябвало да разработят и въведат. От друга страна, изпълнението на тези решения би довело до цензура, така че свободата на изразяване на мнение и на информация би могла системно да бъде ограничавана.

75. С оглед на гореизложените съображения предлагам на първия и втория въпрос да се отговори, доколкото те се отнасят до личния и материалния обхват на задължение за контрол, че член 15, параграф 1 от Директива 2000/31 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска доставчик на хостинг услуги, който поддържа платформа на социална мрежа, да бъде задължен да търси и идентифицира сред цялата разпространявана от ползвателите на тази платформа информация тази, която е идентична на квалифицираната като незаконна от юрисдикцията, издала тази заповед. С такава заповед доставчик на хостинг услуги може да бъде задължен да търси и идентифицира информация, подобна на квалифицираната като незаконна, само сред информацията, разпространявана от ползвателя, който е разпространил незаконната

²⁸ Решение от 12 юли 2011 г. (C-324/09, EU:C:2011:474).

информация. Юрисдикция, която се произнася по премахването на такава подобна информация, трябва да гарантира, че последиците на заповедта ѝ са ясни, точни и предвидими. При това тя трябва да претегли съответните основни права и да вземе предвид принципа на пропорционалност.

3. По премахването на информация в целия свят

а) Предварителни бележки

76. По-нататък ще разгледам съмненията на запитващата юрисдикция по отношение на териториалния обхват на евентуално задължение за премахване на съдържание. Те по същество се отнасят до това дали доставчик на хостинг услуги може да бъде задължен да премахне съдържание, квалифицирано като незаконно по силата на правото на държава членка, не само на територията на тази държава членка но и в целия свят.

77. В самото начало следва да се отбележи, че Facebook Ireland поддържа платформа на социална мрежа като дъщерно дружество на Facebook само за потребителите извън САЩ и Канада. Не считам обаче, че това обстоятелство е от такова естество, че да може да изключи премахването на разпространяваната чрез тази платформа информация в целия свят. Всъщност Facebook Ireland не оспорва факта, че е в състояние да осигури такова премахване в целия свят.

78. Следва все пак да се отбележи, че законодателят на Съюза не е хармонизирал материалноправните норми относно нарушението на правото на личен живот и на правата, свързани с личността, включително клеветата²⁹. Освен това при липсата на консенсус в рамките на Съюза³⁰ законодателят на Съюза не е хармонизирал и стълкновителните норми в тази област³¹. Ето защо за разглеждането на иски за клевета всяка юрисдикция на Съюза прибегва до правото, определено като приложимо по силата на националните стълкновителни норми.

79. Разглежданото в главното производство положение изглежда a priori различно от това, което служи за отправна точка на анализа ми относно териториалния обхват на премахването от резултатите от търсенията по делото Google (Териториален обхват на премахването от резултатите от търсенията)³², на което се позовават Facebook Ireland и латвийското правителство. Това дело се отнася до Директива 95/46/ЕО³³, която хармонизира на равнището на Съюза материалноправните норми относно защитата на данните. Именно фактът, че нормите в тази област са хармонизирани, ме наведе на извода, че доставчик може да бъде задължен да премахне показаните резултати от търсене, извършено не само от територията на една държава членка или на трета държава, но и от намиращо се в Съюза място³⁴. В заключението си по това дело обаче не изключвам възможността да са налице случаи, при които интересът на Съюза да изисква прилагане на разпоредбите на тази директива извън територията на Съюза³⁵.

29 Вж. *Savin*, A. EU Internet law. — Elgar European Law. Cheltenham — Northampton 2017, p. 130.

30 Вж. *Van Calster*, G. European Private International Law. Hart Publishing, Oxford, Portland 2016, 248—251.

31 Вж. член 1, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година относно приложимото право към извъндоговорни задължения (Рим II) (ОВ L 199, 2007 г., стр. 40).

32 Тук се позовавам на моето заключение по дело Google (Териториален обхват на премахването от резултатите при търсене) (C-507/17, EU:C:2019:15).

33 Директива на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 година за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни (ОВ L 281, 1995 г., стр. 31; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 17, стр. 10).

34 Вж. моето заключение по дело Google (Териториален обхват на премахването от резултатите при търсене) (C-507/17, EU:C:2019:15, т. 47, 55, 76 и 77).

35 Вж. моето заключение по дело Google (Териториален обхват на премахването от резултатите при търсене) (C-507/17, EU:C:2019:15, т. 62).

80. Следователно, що се отнася до нарушенията вследствие на клеветата, налагането в една държава членка на задължение за премахване на определена информация в целия свят за всички потребители на електронна платформа поради незаконността на тази информация, установена съгласно приложим закон, би довело до това установяването на незаконния ѝ характер да породи действие в други държави. С други думи, установяването на незаконния характер на разглежданата информация би обхванало териториите на тези държави. Не е изключено обаче тази информация да бъде счетена за законна съгласно приложимото право, определено по силата на националните стълкновителни норми на тези държави.

81. Както показва спорът между заинтересованите страни, от една страна, нежеланието да се признаят такива екстериториални последици на съдебните заповеди, отразява отново позицията на Facebook Ireland и тази на латвийското и финландското правителство. От друга страна, с изключение на португалското правителство, тези заинтересовани страни изглежда имат съмнения относно териториалния обхват на компетентността на юрисдикциите на държава членка. По същество посочените заинтересовани страни изглежда считат, че юрисдикция на държава членка не може да се произнесе със заповед, издадена срещу доставчик на хостинг услуги, относно премахването на съдържание извън територията на тази държава членка. Ето защо тези два въпроса следва да бъдат подложени на анализ, а именно териториалният обхват на задължението за премахване на съдържание и обхватът на компетентността на юрисдикциите на държава членка, като първо следва да се разгледа въпросът за компетентността, който по принцип е предварителен спрямо този по същество.

б) По териториалния обхват на компетентността

82. Директива 2000/31 не урежда компетентността за произнасяне със заповед. Както обаче следва от решение eDate Advertising и др.³⁶, в случай на твърдяно нарушаване на правата на личността чрез публикуване на информация в уебсайт, лицето, което счита, че е увредено, може да сезира компетентните юрисдикции на държавите членки съгласно Регламент (ЕС) № 1215/2012³⁷. Всъщност, докато стълкновителните норми във връзка с клеветата не са хармонизирани на равнището на Съюза, това не се отнася за правилата относно компетентността.

83. В това отношение следва да се добави, че правилата на Регламент № 1215/2012 относно компетентността се прилагат и към споровете относно премахването на публикувано в интернет клеветническо съдържание³⁸. Освен това няма значение, че в конкретния случай искането е насочено не срещу лицето, публикувало съдържанието, а срещу доставчик на хостинг услуги. При това положение не бих предложил на Съда да преформулира преюдициалните въпроси, тъй като само заинтересованите страни имат съмнения относно териториалния обхват на компетентността. Бих искал все пак да направя няколко забележки в това отношение.

84. Съгласно решение eDate Advertising и др.³⁹ лице, което счита, че е увредено, може да сезира юрисдикциите на държавата членка, в която се намира центърът на неговите интереси. Тези юрисдикции са компетентни да се произнесат относно всички причинени вреди. В конкретния случай изглежда, че сезираната от жалбоподателката юрисдикция е тази на центъра на нейните интереси⁴⁰.

36 Решение от 25 октомври 2011 г. (C-509/09 и C-161/10, EU:C:2011:685, т. 43 и 44).

37 Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 35, 2012 г., стр. 1).

38 Решение от 17 октомври 2017 г., Bolagsupplysningen и Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, т. 44).

39 Решение от 25 октомври 2011 г. (C-509/09 и C-161/10, EU:C:2011:685, т. 48).

40 Следователно, независимо от факта, че запитващата юрисдикция трябва да се произнесе по определение за допускане на обезпечение, не следва да се поставят под въпрос последиците на член 35 от Регламент № 1215/2012 относно териториалния обхват на компетентността и териториалния обхват на задължение за премахване на съдържание, наложено в рамките на разпореждане.

85. Вярно е, че в решение *eDate Advertising* и др.⁴¹ Съдът приема, че в зависимост от мястото на материализиране на вредите, причинени в рамките на Съюза, лицето, което се счита за увредено, може да сезира съда с иск за всички вреди. Това може да наведе на мисълта, че териториалният обхват на компетентността на този съд не включва фактите, свързани с териториите на трети държави. Това съображение обаче отразява по-скоро факта, че за да бъде даден съд компетентен съгласно Регламент № 1215/2012 с оглед на мястото на материализиране на вредата, той трябва да е юрисдикция на държава членка. Освен това, с изключение на това съображение, Съдът многократно посочва в това решение, че този съд е компетентен да се произнесе относно всички вреди, причинени в резултат на клеветата⁴².

86. От това заключавам, че обратно на позицията на Facebook Ireland и на латвийското и финландското правителство, юрисдикцията на държава членка по принцип може да се произнесе относно премахването на съдържание извън територията на тази държава членка, тъй като териториалният обхват на компетентността ѝ има универсален характер⁴³. Юрисдикция на държава членка може да бъде възпрепятствана да се произнесе относно премахването на съдържание в целия свят не поради въпрос за компетентност, а евентуално поради въпрос по същество.

87. По-нататък следва да бъде анализиран въпросът за екстериториалното действие на заповедите, издадени срещу доставчици на хостинг услуги, който в конкретния случай, както посочих в точка 81 от настоящото заключение, се свежда до въпроса за териториалния обхват на задължението за премахване на съдържание.

в) По териториалния обхват на задължението за премахване на съдържание

88. Най-напред, следва да се отбележи, че член 15, параграф 1 от Директива 2000/31, както признава финландското правителство, не урежда териториалното действие на заповедите, издадени срещу доставчици на услуги на информационното общество. Освен това, при спазване на изискванията на Директива 2000/31, задълженията за премахване на съдържание, наложени на тези доставчици на услуги със съдебна заповед, се уреждат от националното право.

89. По-нататък, при липсата на правна уредба на Съюза относно нарушенията на правото на личен живот и на правата на личността е трудно териториалното действие на съдебна заповед да се обоснове чрез позоваване на защитата на основните права, гарантирани в членове 1, 7 и 8 от Хартата. Всъщност приложното поле на Хартата следва приложното поле на правото на Съюза, а не обратното⁴⁴, и в настоящия случай жалбата не се основава на правото на Съюза.

41 Решение от 25 октомври 2011 г. (C-509/09 и C-161/10, EU:C:2011:685, т. 48).

42 Решение от 25 октомври 2011 г., *eDate Advertising* и др. (C-509/09 и C-161/10, EU:C:2011:685, т. 48, 51 и 52). Вж. също решение от 17 октомври 2017 г., *Bolagsupplysningen* и *Ilsjan* (C-194/16, EU:C:2017:766, т. 38 и 47). Освен това според доктриналните тълкувания на това решение съдът по мястото на центъра на интереси може да се произнесе в целия свят относно причинените вреди. Вж. *Mankowski*, P. *European Commentaries on Private International Law*. vol. I, Brussels Ibis Regulation-Commentary. — In: Magnus, U. et Mankowski, P. (eds.), *Otto Schmidt, Köln* 2016, art. 7, pt. 364. Същото се отнася и до териториалния обхват на общата компетентност на съда по местоживее на ответника. В решение от 1 март 2005 г., *Owusu* (C-281/02, EU:C:2005:120, т. 26), Съдът е приел, че Брюкселската конвенция (Конвенция от 27 септември 1968 година относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3) може да се приложи, когато жалбоподателят и ответникът са с местоживее в държава членка, а спорните факти са настъпили в трета държава. От това заключавам, че в такъв случай съдът по местоживее на длъжника е компетентен да се произнесе по такива спорни факти. Вж. също *Van Calster*, G. et *Luks*, C. *Extraterritoriality and private international law*. — *Recht in beweging* — 19de VRG Alumnidag 2012, MAKLU, Antwerpen, Apeldoorn 2012, p. 132.

43 Следователно тук става въпрос за „глобална“ или „обща“ компетентност и т.н. Вж. *Larsen*, T. B. *The extent of jurisdiction under the forum delicti rule in European trademark litigation*. — *Journal of Private International Law*, 2018, vol. 14, n° 3, p. 550 et 551.

44 Вж. решение от 26 февруари 2013 г., *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, т. 19). Вж. също моето заключение по дело *Google* (Териториален обхват на премахването от резултатите при търсене) (C-507/17, EU:C:2019:15, т. 55).

90. В това отношение следва да се отбележи, че изглежда жалбоподателката не се позовава на правата във връзка със защитата на личните данни и не упреква Facebook Ireland, че е „осъществил“ незаконно обработване на данните ѝ, тъй като молбата ѝ се основава на общите разпоредби на гражданското право. Освен това запитващата юрисдикция не се позовава на приложими в тази материя актове на правото на Съюза. Тя се позовава единствено на Директива 2000/31. От член 1, параграф 5, буква б) от тази директива обаче следва, че тя не се прилага към въпросите, свързани с услугите на информационното общество, които са обхванати от директивите относно защитата на личните данни.

91. Накрая, макар от Регламент № 1215/2012 да могат да се направят изводи относно действието на съдебните заповеди в държавите членки, това не се отнася за действието извън Съюза. Всъщност този регламент не изисква заповед, издадена от юрисдикция на държава членка, да поражда действие и в трети държави. Нещо повече, фактът, че дадена юрисдикция е компетентна да се произнесе по същество в съответствие с правило за компетентност от правото на Съюза, не означава, че по този начин тя прилага само материалноправни норми, които попадат в приложното поле на правото на Съюза и следователно на Хартата.

92. Поради тези причини както въпросът за екстериториалното действие на съдебна заповед, налагаща задължение за премахване на съдържание, така и този за териториалния обхват на такова задължение би трябвало да бъдат предмет на анализ не с оглед на правото на Съюза, а на нехармонизираното на равнището на Съюза публично и частно право⁴⁵. Всъщност нищо не сочи, че разглежданият в главното производство случай попада в приложното поле на правото на Съюза и следователно на правилата на международното право, които имат значение за тълкуването на правото на Съюза⁴⁶.

93. Следователно, що се отнася до териториалния обхват на задължението за премахване на съдържание, наложено на доставчик на хостинг услуги със съдебна заповед, следва да се приеме, че той не е уреден нито от член 15, параграф 1 от Директива 2000/31, нито от която и да било друга разпоредба от тази директива, и следователно тази разпоредба допуска доставчик на хостинг услуги да бъде задължен да премахне в целия свят информация, разпространявана чрез платформа на социална мрежа. Освен това посоченият териториален обхват не се урежда и от правото на Съюза, доколкото в конкретния случай молбата на жалбоподателката не се основава на него.

94. Независимо от това, както от съображения за изчерпателност, така и в случай че Съдът не възприеме моето предложение, ще направя някои допълнителни забележки относно премахването на информация, разпространявана чрез платформа на социална мрежа в целия свят.

95. Съгласно международното право не е изключено разпореждане да произведе „екстериториално“ действие⁴⁷. Както обаче посочих в точка 80 от настоящото заключение, такъв подход би довел до това установяването на незаконния характер на съответната информация да обхване териториите на други държави членки, независимо от законния или незаконния характер на тази информация в съответствие с правото, определено като приложимо съгласно стълкновителните норми на тези държави членки.

45 Що се отнася до екстериториалното действие на съдебните решения, понякога е трудно да се прокара граница между международното публично и частно право. Вж. *Maier*, H.G. Extraterritorial Jurisdiction at a Crossroads: An Intersection between Public and Private International Law. — *The American Journal of International Law*, vol. 76, n° 2, p. 280; *Svantesson*, D.J.B. Solving the Internet Jurisdiction Puzzle. Oxford University Press, Oxford 2017, p. 40.

46 Вж. в този смисъл решение от 12 юли 2012 г., *Currà* и др. (C-466/11, EU:C:2012:465, т. 19).

47 Вж. *Douglas*, M. Extraterritorial injunctions affecting the internet. — *Journal of Equity*, 2018, vol. 12, p. 48; *Riordan*, J. The Liability of Internet Intermediaries. Oxford University Press, Oxford 2011, p. 418.

96. Следователно може да се твърди, че Съдът вече мълчаливо е приел такъв подход в решение *Bolagsupplysningen и IIsjan*⁴⁸. Вярно е, че в това решение Съдът въобще не се произнася относно приложимото право към искане за премахване на публикувано в интернет съдържание. Съдът обаче приема, че с оглед на *повсеместния характер на публикуваното в уебсайт съдържание*, както и обстоятелството, че *по принцип обхватът на разпространението му е универсален*, искането за премахване на такова съдържание трябва да бъде отправено до юрисдикция, която е компетентна да се произнесе по иск за поправка на всички вреди. Така тази юрисдикция би приложила закона или законите, определени като приложими съгласно нейните стълкновителни норми⁴⁹. Не е изключено юрисдикция на държава членка в този контекст да приложи само един закон, определен като приложим.

97. Ако такава юрисдикция не можеше да се произнася относно премахването на публикувано в интернет съдържание в целия свят, би възникнал въпросът коя юрисдикция би била най-подходяща да се произнесе относно такова премахване. Всъщност всяка юрисдикция би се сблъскала с неудобствата, описани в предходната точка. Освен това трябва ли въпреки тези практически трудности от жалбоподателя да се изисква да докаже, че информацията, квалифицирана като незаконна съгласно приложимото право, определено по силата на стълкновителните норми на сезираната държава членка, е незаконна съгласно всички потенциално приложими закони?

98. Дори да се приеме, че съображенията относно териториалния характер на защитата, произтичаща от материалноправните норми във връзка с нарушенията на правото на личен живот и на правата на личността, не изключват такова изискване, следва да се вземат предвид и основните права, признати в световен мащаб.

99. Всъщност, както вече посочих в различен контекст, легитимният интерес на потребителите от достъп до информация неизбежно ще варира в различните трети държави в зависимост от географското местонахождение на потребителите⁵⁰. Поради това, когато става въпрос за премахване на информация в целия свят, съществува опасност прилагането му да възпрепятства лица, установени в държави, различни от тази на сезираната юрисдикция, да получат достъп до информацията.

100. В заключение, от гореизложените съображения следва, че юрисдикция на държава членка теоретично може да се произнесе относно премахването в целия свят на разпространявана чрез интернет информация. При все това поради различията между, от една страна, националните закони, и от друга страна, защитата на личния живот и на правата на личността, уредени в тези законодателства, и с цел зачитане на широко възприетите основни права такава юрисдикция трябва по-скоро да възприеме поведение на самоограничаване. Следователно с оглед на запазване на добрите международни отношения⁵¹, на които се позовава португалското правителство, тази юрисдикция би трябвало да ограничи в рамките на възможното екстериториалното действие на съдебните си заповеди във връзка с нарушенията на правото на личен живот и на правата на личността⁵². Изпълнението на задължение за премахване на

48 Решение от 17 октомври 2017 г. (C-194/16, EU:C:2017:766, т. 44).

49 Във връзка с последиците от това решение вж. *Lundstedt*, L. Putting Right Holders in the Centre: *Bolagsupplysningen and IIsjan* (C-194/16): What Does It Mean for International Jurisdiction over Transborder Intellectual Property Infringement Disputes? — *International Review of Intellectual Property and Competition Law*, 2018, vol. 49, n° 9, p. 1030, и *Svantesson*, D. J. B. European Union Claims of Jurisdiction over the Internet — an Analysis of Three Recent Key Developments. — *Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law*, 2018, vol. 9, n° 2, p. 122, pt. 59.

50 Вж. моето заключение по дело *Google* (Териториален обхват на премахването от резултатите при търсене) (C-507/17, EU:C:2019:15, т. 60).

51 Относно практическите последици от добрите международни отношения вж. по-специално *Maier*, H. G, op.cit., p. 283.

52 Вж. цитираната доктрина в бележка под линия 47. В много по-различен контекст от този по настоящото дело вж. също *Scott*, J. The New EU „Extraterritoriality“. — *Common Market Law Review*, 2014, vol. 51, n° 5, p. 1378.

съдържание не би трябвало да надхвърля необходимото за защитата на увреденото лице. Ето защо вместо премахване на съдържанието посочената юрисдикция би могла евентуално да постанови блокиране на достъпа до тази информация с помощта на блокиране на географски принцип.

101. Тези съображения не могат да бъдат поставени под съмнение от довода на жалбоподателката, че блокирането на географски принцип може лесно да се избегне чрез прокси сървър или чрез други средства.

102. Ще припомня съображение, изложено в контекста на случаи, попадащи в приложното поле на правото на Съюза: защитата на правото на личен живот и на правата, свързани с личността, не трябва непременно да е абсолютно осигурено, но да е претеглено спрямо защитата на останалите основни права⁵³. Ето защо трябва да се избягват обременителни мерки, които биха възпрепятствали осигуряването на справедливо равновесие между основните права⁵⁴.

103. Без да се засягат гореизложените допълнителни бележки, що се отнася до териториалния обхват на задължение за премахване на съдържание, поддържам мнението, изложено в точка 93 от настоящото заключение.

Б. По третия преюдициален въпрос

104. С третия си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 15 от Директива 2000/31 допуска срещу доставчик на хостинг услуги да бъде постановено разпореждане, което му налага задължение да премахне от платформата си информация, подобна на тази, която в рамките на съдебно производство е определена за незаконна, след като е узнал за тази информация.

105. Жалбоподателката, австрийското, латвийското, португалското и финландското правителство считат по същество, че член 15, параграф 1 от Директива 2000/31 не е пречка доставчик на хостинг услуги да бъде задължен да премахне информация, подобна по смисъл на тази, която е обявена за незаконна, когато знае за нея. Предвид анализа си на първия въпрос Facebook Ireland счита, че не следва да се отговаря на третия въпрос.

106. Съгласен съм със становището, което по същество се споделя от жалбоподателката и всички правителства.

107. Действително, при положение че задължението за премахване на съдържание не предполага общ контрол на съхраняваната от доставчик на хостинг услуги информация, а произтича от получаване на сведения вследствие на уведомяване от съответното лице или от трети лица, няма нарушение на забраната, предвидена в член 15, параграф 1 от Директива 2000/31.

⁵³ Относно претеглянето на правото върху интелектуална собственост и правото на зачитане на личния и семейния живот, гарантирано от член 7 от Хартата, вж. по аналогия решение от 18 октомври 2018 г., *Bastei Lübbe* (C-149/17, EU:C:2018:841, т. 44—47). Вж. също моето заключение по дело *Bastei Lübbe* (C-149/17, EU:C:2018:400, т. 37—39).

⁵⁴ Вж. в този смисъл, що се отнася до защитата на интелектуалната собственост, решение от 27 март 2014 г., *UPC Telekabel Wien* (C-314/12, EU:C:2014:192, т. 58—63). Вж. също заключението на генералния адвокат Cruz Villalón по дело *UPC Telekabel Wien* (C-314/12, EU:C:2013:781, т. 99—101), както и моето заключение по дело *Stichting Brein* (C-610/15, EU:C:2017:99, т. 69—72).

108. Ето защо предлагам на третия преюдициален въпрос да се отговори, че член 15, параграф 1 от Директива 2000/31 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска доставчик на хостинг услуги да бъде задължен да премахне информация, подобна на квалифицираната като незаконна, при положение че задължението за премахване на съдържание не предполага общ контрол на съхраняваната информация и следва от узнаването вследствие на уведомяване от съответното лице, от трети лица или от друг източник.

VI. Заключение

109. Предвид всички изложени съображения предлагам на Съда да отговори на преюдициалните въпроси, отправени от Oberster Gerichtshof (Върховен съд, Австрия), както следва:

- „1) Член 15, параграф 1 от Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 година за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар (Директива за електронната търговия), трябва да се тълкува в смисъл, че допуска доставчик на хостинг услуги, който поддържа платформа на социална мрежа, да бъде задължен да търси и да идентифицира информацията, която е идентична на тази, която издалата това разпореждане юрисдикция е квалифицирала като незаконна, сред цялата разпространявана от ползвателите на тази платформа информация. С такова разпореждане доставчик на хостинг услуги може да бъде задължен да търси и да идентифицира информация, подобна на квалифицираната като незаконна, само сред информацията, разпространявана от ползвателя, който е разпространил незаконната информация. Юрисдикция, която се произнася по премахването на такава подобна информация, трябва да гарантира, че последиците от разпореждането ѝ са ясни, точни и предвидими. При това тя трябва да претегли съответните основни права и да вземе предвид принципа на пропорционалност.
- 2) Що се отнася до териториалния обхват на задължението за премахване на съдържание, наложено на доставчик на хостинг услуги с разпореждане, следва да се приеме, че той не е уреден нито от член 15, параграф 1 от Директива 2000/31, нито от която и да било друга разпоредба от тази директива, и следователно тази разпоредба допуска доставчик на хостинг услуги да бъде задължен да премахне в целия свят информация, разпространявана чрез платформа на социална мрежа. Освен това посоченият териториален обхват не се урежда и от правото на Съюза, доколкото в конкретния случай искането на жалбоподателката не се основава на него.
- 3) Член 15, параграф 1 от Директива 2000/31 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска доставчик на хостинг услуги да бъде задължен да премахне информация, подобна на квалифицираната като незаконна, при положение че задължението за премахване на съдържание не предполага общ контрол на съхраняваната информация и следва от узнаването вследствие на уведомяване от съответното лице, от трети лица или от друг източник“.